

JUAN MERCADER RIBA

Igualada, 18 de juny de 1954

Sr. Jaume Vicens Vives

Barcelona

Distingit amic:

A través de les referències d'altres companys i també per pròpia reflexió, m'adono, tot lamentant-ho, que la meua forçosa absència li haurà resultat un "handicap" per a la realització dels seus projectes, i en general, per la marxa del grup. Sóc el primer de deplorar que el meu estat físic m'hagi impedit, fins i tot en un grau que m'avergonyeix, coses com l'Index o la Història Social d'Espanya, que hauria hagut de fer d'ací estant; sense el fet que la meua presència personal, tant sols, a Barcelona, potser l'hauria reconfortat moralment moltes vegades, o l'hauria estalviat certs des'anims, o hauria ajudat a moderar potser, algunes aspereses internes del grup, que no ténen raó d'ésser. Dic això perquè, com veurà, estic al corrent del que s'esdevé, a través d'altres companys; i em sembla que aquest contacte epistolar, que he mantingut amb ells, durant tot el que va de curs, no haurà resultat pas quelcom inútil. Altrament tinc la convicció d'haver rebut per part de Vostè tota mena d'atencions, i d'haver estat, potser, el màxim beneficiari, ~~per~~ potser en desproporció als meus mereixements. Aquesta idea és la que m'impulsa a escriure-li aquesta carta, perquè vull que Vostè conegui tota la realitat que em lliga, i a l'ensens, allò que jo encara tinc esperança de fer, malgrat aquell agarrotament fisiològic.

Des de les darreries de maig estic passant una fase d'exaltació super-alèrgica, potser degut a la brotada de les plantes, no ho sé ben bé. Després d'unes

crisis asmàtiques molt dures, a principis del mes actual, els medicaments m'han permès de fer una vida aparentment normal, però sense que em sigui possible de reprendre cap mena de treball intel·lectual seriós; i a vegades, ni tant sols em veuria amb ganes d'escriure cartes com aquesta. Descansar i pendre l'aire, conversar no pas massa, són allò que únicament faig a plaer: almenys, mentre durin aquestes circumstàncies estacionals, que, com altres anys, m'han atacat aquest, però amb més persistència: confio que això s'acabarà tant bon punt comencin les calors, d'aquí uns quants dies.

Comprendrà Vostè fàcilment com tot això m'haurà d'haver preocupat, i d'haver-me donat temps a reflexionar sobre les escasses solucions, que encara se m'obrin, per dur que em representi el portar-les a cap. Segons el parer del metge estic tant al·lèrgic als agents d'aquest nostre país mediterrani, que un canvi de clima tant sols, seria una possible solució. Altrament, el fet de la feblesa corporal i de l'afecció pulmonar, que van ser la causa que m'obligà l'hivern passat a quedar-me a Igualada, semblen avui coses ja ben resoltes. Contra l'asma, en canvi, no hi ha per mi solució viable, restant a Catalunya: són massa els agents que m'afecten.

Llavors he pensat que potser, donat que el nou càrrec m'ho permetrà, pensa d'anar-me'n a Madrid, i residir-hi permanentment, des del pròxim setembre o octubre; ja que el clima barceloní no em prova de cap manera, ni hi estic socialment vinculat. Ara bé, jo no he de deixar de dependre de Vostè, ni tampoc -no sabria pas fer-ho- desfer-me del grup, que considero cosa ben pròpia. Jo no sé tampoc fins a quin punt el meu estat de salut em permetrà de realitzar una investigació seriosa, quan des de fa prop d'un any, no he arribat ni a encetar coses de menys compromís. Però sí que em sembla veure quin hauria d'ésser el meu paper: servir d'enllaç, de mitjancer, entre les coses del grup i els organismes madrilenys. Particularment crec que prop de l'Alcàzar i de la Escuela de Historia Moderna podria exercir funcions moderadores, que resultarien extremadament beneficioses per al

JUÁN MERCADER RIBA

grup, i potser solucionariem els problemes dels nostres "Estudios" i de l'Index. La meva mateixa insignificància exterior ajudaria, potser, a suavitzar les nostres relacions amb Madrid, i amb la resta d'Espanya. Potser pecaré de pretenció, però en tot cas, la meva darrera estada a Madrid i unes quantes converses i l'haver pres una mica el pols a la gent d'allà i percebre el concepte que tenen a la nostra obra, són causa que m'il·lusioni en la possibilitat de realitzar tot allò. Sé el que Vostè pesa científicament i intel·lectualment a Madrid, sé també com comença a impressionar la nostra obra col·lectiva, a desgrat de totes les prevencions i de les conspiracions dels silencis... Només caldria engranar una mica els nostres conductes, i canalitzar-hi, amb habilitat i paciència, les deus potents de l'Estat espanyol. La capitania dels estudis d'història moderna està, de fet, vacant; puix que Sevilla és tot una altra cosa. Jo podria preparar-li, sense fer soroll, potser quelcom més encara, de l'esmortuït Consejo. I a la vega da treballaria pels altres companys, començant per En Reglà, de qui em sento principalment creditor, i a qui he promès de fer tot el que pugui per a treballar-li la obtenció de la Càtedra, que té moralment guanyada; i que a més, a tots interessos, a fi que es mantingui el contacte del grup amb la Universitat.

Perquè vegi que tots els seus projectes m'interessin, a desgrat de la meva absència; li diré que també jo aquí a Igualada -aprofitant aquests mesos en que hi ha hagut de restar convalescent- estic fent quelcom semblant, al que Vostè realitza a Barcelona, amb els joves de la burgesia ciutadana. Però en això sí que li he de dir que poca cosa hi podria fer, trobant-me a Barcelona, donat el meu total desconeixement de la societat; ja sap Vostè que les meves relacions barcelonines són d'ordre estrictament professional i científic, la intermitència de les quals farà que no s'arribin a trencar mai, ni ara que estic a Igualada, ni el curs vinent, si me n'anés a Madrid. D'allò primer, En Gubern n'hi dirà quelcom

puix que ell ja m'ha ajudat en aquell sentit, i jo voldria que el que he fet aquí, una mica per esport, es connectés perfectament amb l'acció que Vostè realitza a la capital; i amb la qual hi tinc completa fe. Tindria manera de connectar aviat la seva "Noticia de Catalunya"?

He rellegit aquesta carta, i ara tinc escrúpols de que haver-li fet voltar el cap potser. Li he expressat, en tot cas, allò que penso, i allò que espero, malgrat la meua salut tant precària. Si vaig errat el temps, ho dirà, i també Vostè m'ho advertirà si creu les meves apreciacions, desorbitades. Altrament, estic decidit a aprofitar qualsevol resquici que se m'ofereixi per fer encara algun servei al país, i el faré indubtablement preocupant-me de l'esdevenidor de tots els companys, encara que personalment la meua labor hagués d'encongir-se cada cop més, fins anul·lar-se, per imperatiu de les meves circumstàncies físiques.

Disposi del seu afm. amic i servidor

*Juan Mucal*

Nota: Ahiir En Cabestany em portà un exemplar de la "Histoire des relations internationelles", escrit i enviat per Mr. André Fugier, a qui havia ajudat en la redacció del Capítol del Bloqueig continental; com Vostè ja sap.